

TEXTILE DE INTERIOR DIN ZONA DE CODRU ÎN COLECȚIA MUZEULUI JUDEȚEAN SATU MARE

Adela DOBRESCU

Keywords: *decorative textiles, creation techniques, canvas, ornaments, design*

Abstract: Decorative textiles formed and forms a category of objects not only beautiful and functional, but true documents when we speak of tradition, culture, creative-engineering, symbols, ornaments. In the life of the Romanian village, of the Romanian house holding decorative textiles and have had great significance. Their variety was directly proportionate to the needs of the family to comply with wall protection, hygiene rules and but also with the need for creating a beautiful surrounding. The ethnographic decorative textiles collection of the Satu Mare County Museum is one of the most beautiful and large in the area. The paper tries to introduce the reader into this collection by describing some objects and underlining the importance of a museum collection.

*
* *

Textilele decorative au format și formează o categorie de obiecte nu doar frumoase și funcționale, dar adevărate documete atunci când vorbim de tradiție, de cultură, de tehică de creație, de simboluri, de ornamentică. E impresionant să vezi cum o bucată de pânză de in, cânepă sau lână înmagazinează atât de multe informații cu privire la o cultură, la o civilizație, dar mai mult de atât, informații cu privire la creativitatea și capacitatea unei femei de a transforma realitatea, cu atâta măiestrie și ușurință, într-un obiect de decor, într-un obiect de artă.

Pentru a înțelege mai bine rolul acestor obiecte, dar mai ales modul în care ele prind viață ne vom opri pe scurt asupra rolului femeii în economia gospodăriei țărănești. Casa fără femeie e pustie pe dinăuntru, casa fără bărbat e pustie pe dinafară¹. Între femeie și casa ei se stabilește o legătură indistructibilă, eternă am putea spune, deoarece amprenta femeii rămâne în casă nu doar prin copiii ei, ci și prin puterea ei creatoare. Tot ce ținea de industria casnică textilă, de la semănatul cânepii, la dărăcitul lânii, la tors și țesut făcea parte din obligațiile femeii. Tocmai această complexitate a vieții de zi cu zi a transformat femeia într-o creatoare fără pereche. Trece-rea anotimpurilor, nașterea, căsătoria, moartea, făceau parte din universul ei. Fină observatoare a relațiilor umane, dar și a naturii, femeia, cu o mare putere de înțelegere, transformă o bucată de pânză într-un obiect plin de simboluri, într-un obiect care spune o poveste, care nu doar înfrumusețează, dar mai ales transmite sentimente.

La fel ca în toate zonele etnografice ale Românie și în zona de Codru, județul Satu Mare, femeia este cea care *ține casa* (gestionează gospodăria, cuplul și toate problemele sale), ea *este cinstea casei*. Nu de puține ori acest lucru era amintit la dațul la șură, unde feciorii iuiau fetele dacă erau harnice sau leneșe.

¹ Camelia Burghel, *Repere de cultură tradițională sălăjeană*, Zalău, 2006, p. 97.

„Fata asta dănțăușe
Mătură gozul la ușă
De ti uita pe sub pat
Îi vede nemăturat.”²

În gospodăria codrenească, textilele de decor sau de interior au avut și mai au și azi o mare importanță. Varietatea lor era direct proporțională cu nevoile familiei de a-și izola termic casa, de a proteja obiectele valoroase, de a respecta regulile de igienă și de a se înconjura de frumos. Avem astfel de a face în interiorul casei cu câteva categorii de textile care corespund spațiului de locuit: textilele care acoperă pereții, care acoperă patul, care acoperă masa și care acoperă podelele.

Din prima categorie și la loc de cinste stă *ștergura*. Ștergura a avut și mai are un rol complex în cultura tradițională românească. Ea era folosită la activități legate de prepararea hranei, ștersul feței și al mânilor, decorarea interiorului casei, în ritualurile de trecere și, în anumite zone, făcea parte chiar din costumul popular.

În zona Codrului cea mai frumoasă ștergură e „*ștergura de cui*”. Ea are rol decorativ și e realizată din pânză țesută în război, în tehnici diferite, alesă „cu mâna”, „cu varga” sau ridicată „cu speteaza” sau prin îmbinarea acestor tehnici. Ștergura de cui alături de icoană este piesa centrală a interiorului codrenesc, iar pânza din care este realizată este pânză de categoria întâi: urzeală din fire de urzeală și bătătură din fuior. Dimensiunile aproximative ale ștergurii de cui variază între 45-50 cm lățime (lățimea războiului în care a fost țesută) și 1,20 - 2 m lungime.

Ștergura era agățată după cui, cui de care atârna un blid sau o icoană (fig. 1). Modalitățile stilistice de decoarare a interiorului codrenesc sunt vaste, dar se supun unor reguli bine determinate. Zona Codrului introduce un dinamism aparte în decorarea interiorului atunci când vorbim de zona de nord-vest a țării, dinamism datorat influențelor zonei de câmpie³. Icoanele sunt înlocuite cu oglinda și blidele sunt din ce în ce mai rare. Ștergura de cui însoțește aceste obiecte în aceeași formă, ca în trecut, este atârnată de cui ca o draperie. Apar acum și cuițele laterale care susțin extremitățile ștergurilor făcând expunerea mai dinamică și mai complexă (fig. 2). Ștergurile sunt alternate în expunerea lor, pe registre diferite, ducând la crearea de compoziții decorative surprinzătoare.

Colecția de șterguri de cui a MJSM este una deosebit de valoroasă. Ea cuprinde un număr de 94 de șterguri cu tehnici de realizare, cromatică și ornamentală diferite. Primele șterguri de cui erau realizate în totalitate în războiul de țesut: atât pânza cât și decorul. Materia primă era cânepa toarsă în două tehnici: fir de urzeală și fuior, fuiorul fiind firul cel mai fin care putea fi tors. Pânza ștergurilor era țesută în două ițe, la început, mai apoi s-a țesut pânză și în patru ițe, făcând din simpla pânză un decor în sine. Dacă la început se foloseau doar firele toarse din cânepă, în timp au fost introduse și firele de bumbac. Acestea, în combinație cu firele de cânepă, au dat pânzei o altă calitate și o altă textură. Mai târziu, după anii 50, firele de cânepă au fost înlocuite în totalitate cu cele de bumbac. Pânza din care era țesută ștergura devine astfel mai albă, mai fină, se drapează mai ușor și e mult mai ușor de întreținut.

În ceea ce privește decorul ștergurilor, acesta se concentra pe extremitățile ei, centrul rămânând mereu alb. Primele motive erau vergi obținute din bătătură, de obicei realizate cu fir de urzeală de culoare roșie (fig. 3). Aceste vergi aveau o altă textură decât cea a ștergurei, erau vălurite și prin urmare rupeau ritmul calm și lin al pânzei albe. Ritmul, dinamica era dată de fiecare femeie în parte, fiecare încercând să țesească vergile într-un mod propriu, de mărimi sau grosimi diferite. În timp, compoziția decorativă evoluează odată cu introducerea firelor de bumbac. Ea rămâne con-

² Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

³ Roswith Capesius, *Modalități stilistice în decorul interiorului țărănesc din nordul Transilvaniei*, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, vol. 1, tom 18, București, 1971.

centrată pe cele două extremități scurte ale ștergurei, dar acum intervin alte culori și alte simboluri și motive (fig. 4). Simpla vargă țesută nu mai corespunde dimensiunilor tot mai mari ale ștergurii, astfel că încep să apară motive vegetale geometrificate, fără a se renunța la vargă. Aceste vergi adaugă sau delimitează registre ornamentale câmpului decorativ, complicându-l și extinzându-l. Firele de bumbac frumos colorate duc în timp la evoluția decorului, femeile renunțând la decorul țesut abordând o nouă tehnică, mult mai generoasă, broderia sau tărcarea. Tărcatul ștergurei devine din acest moment o provocare pentru orice creatoare. Broderia este o tehnică care deschide o altă perspectivă femeii. Ea poate renunța acum ușor la motivele geometrice și le poate înlocui cu motive care se apropie foarte mult de modelele pe care le transpune. Frunzele, florile sunt mult mai ușor de realizat și sunt mult mai frumoase deoarece seamănă mult mai mult cu cele din grădină. Pașii de broderie folosiți nu sunt foarte complicați, sunt pașii simpli de umplutură și pasul cruciuliță. Culorile și formele curbe schimbă registrele ornamentale aproape în întregime. Ritmul și dinamica sunt mult mai vii și aceasta nu numai datorită culorilor (pe lângă clasicul alb și roșu apar acum și albastru, verde, galben, violet, etc.), ci și datorită formelor mult mai ample și mai sinuoase.

Decorarea ștergurei nu se oprește aici. Femeile adaugă la capetele scurte ale ștergurei, ca încheiere, franjuri sau cipcă (dantelă). Acest detaliu de decor evoluează în timp de la simplii franjuri la complicate și minuțioase împletituri, care ajung în cele din urmă să imite modele de dantelă (fig. 5).

Pentru a nu pierde din dimensiunile câmpului central (atât de alb și curat) ștergura își mărește dimensiunile ajungând până înspre 2 m. La asemenea dimensiuni ștergura de cui se transformă într-un obiect maiestuos, impunător, capabil să atragă privirile și să fie piesa centrală a camerei.

Odată cu apariția cuițelor laterale ștergura poate fi etalată ștergurii în toată splendoarea ei. Mai multe astfel de șterguri, prinse unele lângă altele, formează un brâu neîntrerupt, o friză superbă care nu are doar rol decorativ, cât mai ales transmite puterea de creație a femeii, bogăția vieții materiale și spirituale a familiei, legătura strânsă între casă și familie.

Ștergură de Codru, NI 1319

Ștergura are următoarele dimensiuni: lungime 255 cm, lățime 37 cm. Este realizată în război semimecanic din pânză țesută în două ite. Materialele din care este realizată sunt cânepa și bumbacul. Cromatica este clasică: alb, roșu și negru.

Pânza ștergurei este țesută în combinație de cânepă cu bumbac, capetele sunt realizate numai din bumbac, urmează, de ambele părți, un registru țesut în combinație, iar câmpul central este numai din cânepă. Această alternanță de materiale, în pânza suport a ștergurei, face parte din ornamentica acesteia. Ornamentica ștergurei este realizată din mai multe registre, astfel câmpul central este format din pânza țesută din cânepă și este de culoare gălbuie. Următorul registru este cel în care alternează bumbacul în care apar dungi de 1 cm bătute în cânepă. Distanțele între dungi variază de la 1 cm la 2 cm. Acest registru e o combinație de alb cu gălbui. Regristul următor este țesut din fire de bumbac roșu și are un chenar ales din fire de bumbac negru. Câmpul registrului este compact, dar chenarul este realizat sub formă de linie punctată. Regristul cel mai elaborat din punct de vedere al decorului este cel de la capetele ștergurii. Acesta este o combinație de câmpuri albe și roșii delimitate de linii negre, albe și roșii. Primul câmp roșu este delimitat sus și jos de două linii punctate de culoare roșie și neagră. Urmează două dungi, una neagră și una albă. Câmpul central de culoare roșie este decorat cu flori cu 8 petale de culoare albă și neagră (în alternanță). Florile sunt trei la număr. Următorul câmp, de culoare albă, are un decor geometric format dintr-un romb care este susținut de două „V”, unul roșu, unul negru. Urmează câmpul roșu care este delimitat de două linii punctate de culoare neagră, după care alternează dungi roșii, negre, albe. În mijloc sunt trei flori cu opt petale și cu mijlocul sub forma unui pătrat din ale cărui colțuri pornesc patru linii.

La ambele capete, ștergarul este decorat cu franjuri împlețiți, în cele trei culori ale ștergarului: alb, negru, roșu.

Din aceeași pânză de calitate se țesea și *ștergura pentru coșarca de Paște*. La început ștergura era realizată din pânză de cânepă, era țesută în cea mai lată spată⁴, cea de 18 și era ornamentată cu flori tărcate (fig. 6). Mai târziu, ștergura pentru coșarcă s-a țesut din bumbac alb. În acest caz, femeile preferau să decoreze ștergura cu fire colorate, roșu, verde, prin tehnica alegerii cu varga sau cu speteaza. Motivele erau gemoetrice, iar acest lucru le permitea să îmbine ornamente vegetale cu ornamente creștine. Pe mai toate ștergurile, fie că sunt alese în război, fie că sunt brodate regăsim crucea, simbolul suprem al Sărbătorii Pascale.

La început mai simple, apoi din ce în ce mai bogate în ornamentală, ștergurile pentru coșarca de Paște reprezentau încununarea măiestriei femeilor din Codru. Marginile ștergurilor încep să fie tot mai decorate, care cu croșeta, care cu franjuri împlețiți. Mărimea ștergurii are și ea o dinamică interesantă. Primele coșerci erau mai mici, prin urmare și ștergura era mia mică. Mai apoi, prin anii 70 ai secolului al XX-lea, se mergea la biserică cu coșarca mare, cu două toarte, care necesita o ștergură mult mai mare. Indiferent de mărime sau perioadă, ștergura pentru coșarca de Paște a fost și rămâne un obiect de decor foarte drag codrencilor.

Ștergură pentru coșarca de Paște NI 2347

Piesa are următoarele dimensiuni: lungime 66 cm, lățime 64 cm. Piesa este realizată din pânză țesută în război semimecanic, în două ițe. Pânza este în întregime realizată din fire de cânepă. Are formă dreptunghiulară, potrivit funcției pe care o îndeplinea. Ornamentica este una florală, cu un câmp central în care este brodat anul 1933. În jurul acestei inscripții este brodat un vrej care formază un cerc pe care sunt dispuse flori multicolore: verde, mov, roșii, albastre, galbene. Florile sunt lalele și flori de rodii, preluat din ornamentica maghiară. Acesta este dublat de o inscripție „CRIS TOS AIN VIAT” brodată în culori vii: verde, mov, roșu, galben, albastru. Al treilea câmp este format tot din motive florale, cu flori roșii în cele patru colțuri, fiecare cu câte un boboc galben. Apoi, între cele două flori, la jumătatea distanței este plasată o foalre mov cu câte doi boboci în sânge și în dreapta. Ultimul câmp este un chenar pe care sunt brodate flori de dimensiuni mult mai mici. Ștergura este frumos ornată pe cele patru laturi cu *cipcă* (dantelă) realizată cu acul de croșet.

Împărțirea spațiului de locuit avea o mare importanță în economia familiei. Un loc important în acest spațiu îl avea patul. Colțul patului este unul dintre cele mai importante și mai frumoase spații din casă. Patul oferă un spațiu generos atunci când vorbim de decorare. Îmbrăcatul patului nu era un lucru care să se poată face oricum. Existau reguli clare în care erau așezate textilele care îmbrăcau patul.

Fața de masă. Fața de masă este un obiect de decor cu o funcție bine stabilită și foarte importantă, ea îmbrăcând masa, piesă centrală în economia interiorului gospodăriei țărănești. Dimensiunea fețelor de masă era direct proporțională cu cea a mesei. Fața de masă trebuia să atârne de jur împrejurul mesei cu cel puțin 20-30 cm⁵ pentru a putea permite terminației decorative să fie pusă în evidență.

În cazul fețelor de masă avem de a face cu două categorii: fețele de masă de zi cu zi și fețele de masă de sărbătoare. Fața de masă de zi cu zi era țesută din pânză de categoria a doua. La această categorie, decorul era realizat pe cele patru capete din război: se bătea cu câlți peste urzeală ca să se realizeze dungulițe înguste. Acestea aveau altă culoare (câlții fiind mai închiși la culoare decât urzeala) și o altă consistență (erau mai asprii, nu se așezau pe urzeală la fel de ușor și bine ca bătătura de urzeală). Se realiza astfel un decor simplu, dar deosebit de plastic datorită contrastului de culoare și de consistență.

⁴ Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

⁵ Florica Zaharia, *Textile tradiționale din Transilvania. Tehnologie și estetică*, Ed. Complexul Muzeal Bucovina, Suceava, 2008, p. 202.

Fața de masă de sărbătoare era realizată din urzeală și fuior. La început era o pânză simplă, albă târcată în patru colțuri. Dar, mai târziu s-a țesut o pânză în coțcă. Pânza în coțcă are structura unei table de șah, coțcăle (pătrățelele) având forme diferite (cu mure, cu biscuiți)⁶. La început pânza în coște a fost alb pe alb, mai apoi au apărut culorile și pânza era alb cu roșu, alb cu verde, alb cu albastru.

La început, fețele de masă era cusute de obicei din doi lați de pânză de cânepă sau bumbac. Cei doi lați erau cusuți pe una din laturile lungi pentru a obține un obiect de mărimea mesei. Cusăturile la fețele de masă de zi cu zi erau simple, uneori erau cusături în cheiță, lucrate cu lab sau colorate. Fețele de masă de sărbătoare erau și ele realizate din doi lați de pânză, îmbinați tot cu cheițe, dar de obicei de culoare albă. Mai târziu, femeile au început să îmbine lații cu ajutorul dantelei realizată cu acul de croșet. În acest caz întregul obiect era decorat cu astfel de cipcă (dantelă).

Fața de masă NI 3506

Dimensiunile obiectului sunt: lungime 120 cm, lățime 120 cm.

Este realizată din doi lați de pânză de cânepă țesută în două ițe. Cei doi lați sunt îmbinați cu o frumoasă cipcă, realizată cu croșeta. Cele patru laturi ale obiectului sunt frumos decorate tot cu cipcă. Câmpul central al feței de masă este alb, obiectul fiind decorat cu motive florale. Acestea sunt dispuse pe cele patru laturi, ca un chenar și desenează frumoase vrejuri cu frunze printre care sunt dispuse flori multicolore: galben, mov, albastre.

După o vreme urzeala lipideelor a fost de bumbac vopsit și urzeala din lână vopsită. „Mama mea o mers în Stremți ca să vopsească lână”⁷. Aceste lipidee au fost denumite țoale de lână.

Pe lângă toate aceste textile decorative foarte frumos ornamentate și țesute din pânză de bună calitate, în gospodărie se țeseau și textile utilitare. Din această categorie făceau parte: sacii, străițile, dosoaiele, țolurile pe jos.

Perdelele sau firongurile sunt, la rândul lor, textile de decor de o frumusețe rară. În zona Codru acestea erau la loc de cinste, fiind realizate de femeia din casă, la început din pânză de cânepă, iar mai târziu din pânză de bumbac. Perdelele aveau lățimea războiului de țesut și erau atârinate în ferestre în pereche. Cele mai multe astfel de obiecte erau decorate prin cusături pe fir numărat. Cromatica era alb pe alb.

Tot în zona de Codru mai găsim perdelele realizate prin tehnica croșetului. Această tehnică nu era una la îndemâna oricărei femei, fiind o tehnică nu foarte populară în comunitățile rurale. Totuși, odată cu industrializarea și influența orașului asupra satului, astfel de tehnici apar tot mai des, sunt preluate de femei și reinterpretate în granițele tradiționale.

Perdele NI 35561

Perdelele au următoarele dimensiuni: lungime 146 cm, lățime 40 cm. Ele sunt realizate din pânză de cânepă țesută în două ițe. La capătul de sus al perdelei, pânza este îndoită și cusută formându-se astfel un manșon, pentru a putea fi atârnată cu ajutorul unui băț sau cu ajutorul unei sfori. Partea îndoită se termină cu o fumosă lucrătură care desenează o mică lizieră. Decorul urmărește forma perdelei, pe toată lungimea ei și este realizat din benzi mai înguste și mai late, fiecare lucrate altfel, benzi care formează câmpurile ornamentale ale piesei. În partea de jos, perdelele sunt decorate cu franjuri.

În Transilvania, aporape în toate ariile etnografice, patul tradițional era impozant prin proporția lui, dar și prin desfășurarea lui atât pe orizontală, cât și pe verticală⁸. Înelirea patului

⁶ Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

⁷ Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

⁸ Florica Zaharia, *op. cit.*, p. 195.

era o artă și un mijloc de expunere a pieselor textile de interior. Modul în care era construit pe nivele, numărul mare de textile care erau expuse au făcut ca patul să ajungă la o înălțime considerabilă, de-a dreptul impunătoare.

Patul, în zona Codrului este o piesă impozantă și importantă în arhitectura camerei, are picioarele înalte și se găsea pe aceeași linie cu cuptorul. Gătitul patului, activitate importantă și de mare precizie, presupunea o foarte bună cunoașterea a rânduiei textilelor. Această rânduială începea cu *sormojacul* (salteaua de paie), care era realizat din pânză de categoria a treia (urzeală și călți) și era umplut cu paie. Pânza din care era cusut sormojacul era important să fie cât mai rezistentă, tocmai de aceea se folosea pânză de categoria a treia, care se folosea și la coaserea sacilor. Sormojacul era cusut din cinci lați⁹ de pânză și aveau pe mijloc o deschizătură prin care era umplut.

Peste sormojac se așterna *lipideul pe gozu* patului realizat din pânză de categoria a doua. Acesta era cusut și el din trei, patru lați. În cazul lipideelor avem de a face cu două categorii: cel care se așternea peste sormojac și lepedeul de pus pe pat. *Lipideul de pus pe pat* era țesut din pânză de categoria a doua sau categoria întâi. Cele din fuior erau cele mai elegante¹⁰. Unele erau decorate numai la poale cu cusături sau ciur (broerie spărtă) alb pe alb. Mai târziu, după apariția bumbacului, în țesăturile din gospodărie au apărut și lipideele de pe pat alese cu varga în motive geometrice.

Tot pe pat stăteau și *pernele*. Acestea erau trase în duburi (toc de perină) care aveau un capăt frumos ornamentat cu cusături peste fire sau mai târziu cu alesături. Pernele de îmbrăcat patul erau în număr de șase și se așezau pe latul patului cu capătul ornamentat spre interiorul camerei. Aceste perine aveau un rol strict decorativ.

Căpătâier NI 824

Dimensiunile piesei sunt: lungime 90 cm, lățime 70 cm.

Piesa este realizată din pânză de cânepă de categoria întâi, țesută în două ițe. La unul din capete este cusut căpătâierul, frumos decorat cu ornamente geometrice alese cu varga. Câmpul central este și cel mai spectaculos, decorul fiind geometric. Este vorba de romburi înscrise, fiecare format din motive diferite, de culori diferite, de mărimi diferite, rezultatul fiind unul logic și perfect dispus pe lățimea pânzei. Totul pornește de la interiorul rombului în care sunt țesute patru flori (două mov, două verzi). De la acest mic nucleu, se dezvoltă o ornamentică complicată care include motive, simboluri și culori care se îmbină perfect.

Țolurile pe jos se țesau din urzeală cu bățatură de rondiuri. Rondiurile erau realizate din haine vechi care nu se mai foloseau și erau rupte în fâșii lungi tocmai bune de folosit ca bățatură în război. Țolurile erau întinse pe lădoi, ca să protejeze lemnul acestuia, deoarece pe lădoi se stătea, erau întinse și pe pat vara și erau întinse pe jos, pentru a proteja termic odaia. Dar aceasta s-a întâmplat mult mai târziu, a doua jumătate a secolului al XX-lea, după ce s-au podit casele.

Dosoaietele erau realizate din pânză de calitate a treia, din călți, erau cusute din doi lați și serveau la cărat buruiene la porci, fân și uneori chiar și lut. Dosoii erau folosiți și ca pătură când se mergea la sapă ori la coasă și în loc de lipideu când se dormea în podul șurii. Țesătura era rezistentă, aspră, cu fire de urzeală mai puține (3-4 pe cmp) și cu urzeală de călți.

Sacii erau realizați tot din pânză de calitate a treia la fel cu dosoaietele sau pânza de sormojac. Ei se croiau înalți, unii „aveau către doi metri”¹¹. Fiecare femeie își însemna sacii cu dungii de diferite culori pentru ca să nu-i încurce la muncile câmpului sau la moară.

Desagii erau înalți de 70 cm, lățimea fiind dată de cea a războiului (în general 50 cm).

⁹ Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

¹⁰ Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

¹¹ Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

Se coseau din doi lați de pânză „cusuți laolaltă” , la care se adăuga un baier. Străițile erau folosite la căratul în spate: „Măicuța dacă avea de mers în Stâna puneă în straiță și ducea de-a umărul” . Mai erau și străițucăle de colindat. Acestea erau mai mici (25 cm) și erau folosite de copii în Ajunul Crăciunului când mergeau la colindat sau când mergeau pe câmp cu animalele, pentru merinde.

Pe lângă toate aceste țesături atât de necesare în gospodărie, femeile țesau valuri întregi de șterguri. Acestea erau țesute cu lățimi variate, în funcție de folosință și disponibilitatea materialului¹². Structura de țesere era cea simplă în două ițe, iar culoarea era cea naturală a cânepii (alb-gălbui). Din aceste valuri se croiau și se coseau: șterguri de față, merindare, șterguri de bucătărie.

Adela Dobrescu

Muzeul Județean Satu Mare
Satu Mare, RO
adeladobrescu@yahoo.com

Bibliografie

- Apolzan, Lucia, *Portul și industria casnică textilă din Munții Apuseni*, București, Institutul de Științe Sociale al României, 1944.
- Atlasul etnografic român*, vol. I, București, Ed. Academiei Române, 2003.
- Bănățeanu, Tancred, *Arta populară din Nordul Transilvaniei*, Baia Mare, Casa Creației populare a Județului Maramureș, 1969.
- Borovszky, Samu, *Országos monografia. Szatmar vármegye monográfiája (Monografia națională. Monografia comitatului Sătmar)*, Budapest, Ed. Academiei Maghiare, 1910.
- Butură, Valer, *Etnografia poporului român. Cultura materială*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1978.
- Zaharia, Florica, *Textile tradiționale din Transilvania - Tehnologie și estetică*, Complexul Muzeal Bucovina, Suceava, 2008.

¹² Informator Malvina Madar, 56 ani, Soconzel, 2012.

Fig. 1 Ștergură de cui

Fig. 2 Ștergură de cui

Fig. 3 Detaliu decor

Fig. 4 Detaliu decor

Fig. 5 Detaliu franjuri

Fig. 6 Ștergură pentru coșarca de Paști

Fig. 6 Ștergură pentru coșarca de Paști